

к. е. н., доц. **Бібік Н. В., Єфименко Д. О.**
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,*

УНІВЕРСИТЕТ ДРУЖНІЙ ДО СІМ'Ї ЯК СУЧАСНИЙ МЕХАНІЗМ СПРИЯННЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-БАТЬКІВ

Концепція суміщення сімейного та професійного життя базується на сучасних міжнародних трудових нормах у цій сфері, а саме на Конвенції Міжнародної організації праці (МОП) № 183 «Про охорону материнства» (1952 рік), Рекомендаціях МОП № 191 про перегляд Конвенції «Про охорону материнства» (2000 рік) та Конвенції Міжнародної організації праці № 156 «Про рівне ставлення й рівні можливості для працюючих чоловіків і жінок: працюючих із сімейними зобов'язаннями».

На період навчання припадають перші спроби створення сім'ї - як формалізовано, так і на рівні поширеного серед молоді громадянського шлюбу, де формуються і реалізуються різноманітні форми пошуку й налагодження балансу між навчанням і сімейним життям.

Щаслива сім'я - це часто запорука успіху у всіх починаннях. За статистикою, з 10 молодих людей, які навчаються у вищих навчальних закладах, приблизно 7 дівчат і 6 юнаків одружуються під час навчання. Як правило, студентські шлюби - це міцні союзи, адже студентам, які вирішили одружитись, характерні схожі цінності, соціокультурні особливості тощо. Однак, таким сім'ям, більше ніж будь-яким іншим, притаманні певні проблеми.

Найбільш поширеними проблемами молодих студентських родин можна виділити такі: труднощі пов'язані з пошуком роботи та поєднанням навчання і сімейних зобов'язань; труднощі, пов'язані з народженням та вихованням дітей.

Часто буває так, що студентки-матері вимушені переходити на заочне відділення або ж взагалі на якийсь час брати академічну відпустку (а іноді й назовсім) відкласти своє навчання в університеті.

Одним із перших і єдиних університетів в Україні, який позиціонує себе як Family-Friendly University є Сумський державний університет. Ця позиція підтверджується як на рівні принципової позиції керівництва та її закріплення у нормативній базі, зокрема, Кодексі корпоративної культури. Реалізація проекту Family-Friendly University - це значний крок не лише у напрямі популяризації гендерних знань, а й у практичному втіленні

принципів гендерної рівності та забезпеченні сприятливих можливостей для самореалізації молодих мам-студенток.

Підтримка матерів-студенток є особливо актуальною, адже нерідко, стаючи мамами, вони починають втрачати конкурентні переваги на ринку професій. Тривалі відпустки по догляду за дітьми в основному беруть жінки. Коли ж вони наважуються поєднати сімейну та професійну сфери життя, часто почувають провину перед дитиною. Але жінки, як і чоловіки, прагнуть виконувати роботу, яка приносить відчуття самореалізації та прибуток. В Україні ж наразі недостатньо можливостей для гармонізації приватних та суспільних інтересів як для жінок, так і для чоловіків.

Таким чином, досягнення балансу між навчанням та сім'єю - важливе суспільно-соціальне явище для громадян, які мріють бути щасливими.

Втілення ініціативи по проекту «Університет дружній до сім'ї» і створення у ВНЗ відповідної атмосфери передбачає «проникнення» цього напрямку роботи практично у всі сфери життєдіяльності вузу, поширення дружніх до сім'ї принципів та стосунків.

Важливе значення повинен мати статус організації в університеті (установи, особи), відповідальної за координацію роботи. Такою структурою в університеті може бути: профспілка студентів, відділ з виховної роботи чи відділ соціальної роботи з підпорядкуванням проректорові, волонтерський центр допомоги у ВНЗ.

Отже, можна зробити наступні висновки:

1. Виходячи з загальної мети дослідження, психолого-педагогічний супровід студентських сімей передбачає такі основні складові:

- пропагування дружньої до сім'ї політики у вищому навчальному закладі;
- досягнення згоди щодо цілей дружньої до сім'ї програми;
- врахування думки співробітників служб; співпраця з профспілками задля розроблення дружньої до сім'ї політики.

2. Психолого-педагогічний супровід студентської сім'ї в умовах ВНЗ, являє собою, з одного боку, процес взаємодії того, що супроводжує (структурні підрозділи, фахівці університету) та того кого супроводжують (студентська сім'я); з іншого - комплексний метод створення умов для прийняття суб'єктом розвитку (студентської сім'ї в цілому) оптимальних рішень в різних ситуаціях життєвого вибору, для формування у студентів усвідомленого оптимізму, вміння справлятися з труднощами, самостійно визначати свою життєву, освітню та професійну позицію.

3. Найбільш ефективними чинниками організації психолого-педагогічного супроводу студентської сім'ї є: клубна робота, студентські організації, центри соціальної та психологічної підтримки. В якості однієї з ефективних форм організації психолого-педагогічного супроводу виступає сімейний клуб, що дозволяє вести картотеку студентських сімей, здійснювати діагностику, корекцію, просвітництво студентського подружжя з орієнтиром на перше робоче місце кожного.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів психолого-педагогічних чинників самореалізації студентських сімей у вищому навчальному закладі. Перспективою для подальшого дослідження є проведення експериментальної роботи зі студентськими сім'ями, які виховують дітей, для перевірки ефективності впровадження моделі самореалізації студентської сім'ї; долучення до проектної ініціативи «Університет дружній до сім'ї»; розробка та апробація тренінгової програми для психотерапевтичної роботи зі студентськими сім'ями у процесі професійної підготовки.